

Nové zjevení – pravé nebo falešné?

Jak může člověk poznat pravého proroka?

Werner E. Lange

(Přeloženo z AdventEcho, 7-8/2008 str. 20-22)

Dar proroctví byl Pavlem velmi ceněn. Jako jediný jej zmiňuje ve všech svých čtyřech seznamech (Ř 12,6; 1 K 12,10.28; Ef 4, 11) a přál si mnoho proroků v církvi (1 K 14,1.5). „Prorockými dary nepohrdejte,“ vyžýval křesťany a: „Všecko zkoumejte, dobrého se držte.“ (1 Te 5,20-21)

Jak ale můžeme rozeznat pravého proroka? Bible má několik kritérií, podle kterých můžeme rozlišovat.

Jednota s předchozími zjeveními

Jelikož všichni proroci dostávají své zjevení skrze Ducha svatého – „Ducha pravdy“ (J 16,13) – mělo by jejich poselství souhlasit s předchozími zjeveními. Izajáš jmenuje důležité znaky božího posla: „K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře?“ (Iz 8,20) Ellen Whiteová, uznaná za pravou prorokyni to vysvětluje: „kdo snižuje Boží zákon a neváží si Jeho vůle, tak jak je zjevena ve svědectví Jeho Ducha, takový člověk je podvodník. Tito lidé tvrdí, že jejich inspirace – údajně způsobená Božím Duchem – je závaznější než slovo Písma. Když pak někdo argumentuje z pozice Bible, odbývají námitky s tím, že jejich myšlenky a pocity jako vnuknutí Ducha svatého stojí nade vším.“¹ Také Pavel očekával, že by měl být uznán novým prorokem (1 K 14,37-38).

Správné učení o Ježíši a vykoupení

Apoštol Jan zmínil znak pravého popř. falešného proroka své doby: „Podle toho poznáte Ducha Božího: Každé vnuknutí, které vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha; každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše, z Boha není. Naopak, je to duch antikristův, o němž jste slyšeli, že přijde, a který již nyní je na světě.“ (1 J 4,2-3). Když to zobecníme, můžeme říci: Pravý prorok bude zvěstovat pravé biblické učení o Ježíši Kristu a o vykoupení. Pavel prohlásil, že má být proklet ten, kdo by zvěstoval jiné evangelium než on (Ga 1,8-9 srov. 1 K 15,1-4). Ve svých dopisech toto učení podrobně představil.

Ovoce v životě a službě

Ježíš v kázání na hoře důrazně varoval před falešnými proroky, „kteří k vám přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci. Po jejich ovoci je poznáte. Což sklízíte z trní hrozny nebo z bodláčí fíky?“ (Mt 7,15.16.20) K jejich ovoci patří v první řadě poslušnost Boží vůle v protikladu k úmyslnému přestupování jeho přikázání (v. 21-23). Ale praví proroci nejsou bez chyby (jak ukazují příklady Davida nebo Abrahama, kteří byli označeni jako proroci), ale nesou ovoce Ducha ve svém životě (Ga 5,22-23) a také jejich služba přináší dobré ovoce: Církev je budována,

¹ Bible Echo, September 1886; citováno v Für die Gemeinde geschrieben, Bd. 2, S. 97.

napomínána a potěšována (1 K 14,3-4) a to ji chrání před fanatismem, bludy nebo špatnými rozhodnutími.

Naplněné proroctví – jen podmíněně

Naplnění předpovědi je jen podmíněným kritériem pro určení pravosti. Na jedné straně mohou i falešní proroci přinést předpověď, která se vyplní a dělat divy i zázraky. Vedou ale věřící pryč od Boha (viz Dt 13,2-6; Mt 7,22). Na druhé straně se předpovědi pravých proroků nemusí naplnit, protože byly vázány na podmínky, které se nenaplnily (viz Jr 18,7-10). Jonášova předpověď o zániku Ninive se nenaplnila, jelikož se jeho obyvatelé obrátili (Jon 3).

Také některá proroctví Ellen Whiteové o Ježíšově brzkém příchodu se nenaplnila. K vysvětlení odkázala v r. 1883 na to, že v Novém zákoně je druhý příchod Ježíše Krista představen jako velmi blízký a trojandělské poselství nebylo vinou odporu jiných křesťanů zvěstováno tak, jak to Bůh zamýšlel.²

Předpověď, která se nevyplní, ačkoli se rozhodně vyplnit měla, odhaluje falešného proroka (Dt 5,18.22).

Ale i na základě těchto čtyř biblických kritérií nemůže být vyneseno okamžité rozhodnutí, zda jde o pravého proroka, neboť mnoho falešných proroků se odvolává na Bibli a zdánlivě s ní souzní, jejich křesťanství je opravdové, jejich životní styl nedává důvod být skeptický a dokonce mnozí mají při vidění mimořádné tělesné projevy, které se vyskytují i u pravých proroků. Příklady toho jsou Daniel (Da 10,8.9.17) nebo Ellen Whiteová, která při veřejných viděních často nedýchala.

Příklad Anny Phillipsové

Během své služby měla Ellen Whiteová více než tucetkrát co do činění s věřícími, kteří si nárokovali dar proroctví. Zvláštní pozornost vzbudily v církvi adventistů v USA „svědectví“ Anny Phillipsové. Pocházela z Anglie a vystěhovala se v šesti letech se svou matkou do Clevelandu (Ohio). Když ji bylo 25 let, stala se adventistkou a byla přijata v rodině staršího sboru J. D. Rice (dokonce přijala jejich jméno). Asi o rok později (1892) dostala zjevení, o jehož zdroji si sama nebyla jistá. Napsala přesto „svědectví“ s napomenutím jednotlivých členů sboru a na církev jako celek. Jednala pod dojmem vážnosti Božího soudu a blízkého příchodu Ježíše. Kázala proti sobectví a zesvětštění.

Nejen J. D. Rice považoval její poselství za pravé a důležité a rozšiřoval je, ale také Alonzo T. Jones, jeden z protagonistů poselství o ospravedlnění z víry na Generální konferenci v Minneapolis z roku 1888 a toho času pastora velkého sboru v Battle Creeku i W. W. Prescott, vedoucí tamější školy. Předčítali svědectví Anny Phillipsové ve svých kázáních a brzy to dělali i jiní kazatelé.

Při modlitebním týdnu v Battle Creeku na konci roku 1893 mělo její nové svědectví velký vliv na přítomné. Vyzývala je, aby se oddělili od světa, odložili zlaté ozdoby a neoblékali se jako pohané. Po výzvě Alonzo Jonese, přinášeli mnozí z asi 3000 shromážděných členů dopředu své zlaté hodiny, brože, řetízky, prsteny, perly, kožichy, peníze a jiné věci, jako podporu misijnímu dílu. Víc než hodinu se táhla řada adventistů, kteří chtěli něco odevzdat. Ve sborovém časopisu se o tom nadšeně A. T.

² Její vysvětlení nacházíme v Für die Gemeinde geschrieben, Bd. 1, S. 70-72.

Jones rozepsal a pečlivě vyčíslil hodnotu sbírky. Podle jeho slov zde bylo velké působení Ducha svatého a mnozí s radostí chválili Boha.³

Vyžadovalo to celou řadu dopisů těmto zainteresovaným mužům od Ellen Whiteové, která byla tou dobou v Austrálii, než se podařilo zastavit svědectví Anny Phillipsové. Ellen Whiteová ji nic nevyčítala ani nezpochybňovala její dobré úmysly, ale vyčítala těmto mužům, že Annu Phillipsovou povzbudili k této činnosti, a ačkoliv neměli jasné důvody, že je Bohem povolanou prorokyní, přesto používali a rozšiřovali její svědectví.⁴ Zmínění muži uznali svou chybu a snažili se články a vysvětlováním napravit, co se dalo. Anna Phillipsová sama také uznala, že její vidění byla klamná.

Je doporučen zdrženlivý postoj

Výroky Ellen Whiteové v této souvislosti dávají zajímavé závěry, jak přistupovat k údajným prorokům a jak podrobit jejich poselství zkoušce. Napsala: „Udivuje mě stále, že naši bratři přijímali tato poselství jako od Boha, protože nenašli nic, co by proti tomu mluvilo. Proč přesně nezkoumali, jestli na tom vůbec něco je, co ospravedlňuje jejich podporu?.... Nic jste nemohli najít, co by bylo podezřelé. Ale to přece není žádný důvod proto, používat její spisy, jako jste to udělali vy. Vaši jednání bylo velmi pochybné. Jste snad obezřetní jen tehdy, když je ohrožení církve viditelné na první pohled? A pokud to není tento případ, je to pro vás dostatečný důvod k podpoře takových spisů?... Ježíš předpověděl, že dokonce vyvolení si nemohou být jisti před oklamáním. (Mt 24,24). Kdyby na takzvaných zjeveních a viděních byly hned zřejmé jejich nesrovnalosti a bludy, bylo by Ježíšovo varování zbytečné.“⁵

Mnoho věcí v těchto viděních a snech se zdá být v pořádku a je to opakování toho, co už církev mnoho let (z mých spisů) zná. Ale brzy zasejí zrnko bludu sem a pak tam a malé semínko se zakoření, vzejde a přivede mnohé k odpadnutí.“⁶

Ellen Whiteová nabídla důležitou radu: Zcela zvláštní pozornost bychom měli věnovat těm, kteří si myslí, že mají zjevení od Boha. Je nutné přesné pozorování a mnoho modliteb. Ti, kteří v Božím lidu nesou odpovědnost se musí společně poradit s ohledem na nové věci, které jsou do církve vnášeny. V důležitých věcech Božího díla nesmí být rozhodnutí ponecháno na vůli jednotlivce.“⁷

Stephen N. Haskell, tehdejší předseda Kalifornského sdružení viděl pochybení Jonese a Prescottta ve věci údajného vidění Anny Phillipsové v tom, že se neporadili se staršími a zkušenějšími věřícími jako např. s Uriahem Smithem, který podobné jevy v začátcích církve Adventistů prožil a mohl je posoudit.“⁸

Odhalení falešné prorokyně

Asi rok po smrti Ellen Whiteové (1915) dostala Margaret Rowenová vidění s pozoruhodnými tělesnými projevy. Rowenová byla adventistkou již čtyři roky a žila v Los Angeles. Uveřejnila pak svou 32- stránkovou brožuru. Výbor sdružení volal po

³ Některé důležité lze najít v Für die Gemeinde geschrieben, Bd. 2, S. 86-94.

⁴ Advent Review and Sabbath Herald, 2. Januar 1894; Podrobnosti o celé záležitosti s Annou Phillips lze najít v Glen Baker, „Anna Phillips – a Second Prophet?“, Adventist Review, 6. Februar 1986, S. 8-10, a „Anna Phillips – Not Another Prophet“, rovněž 20. Februar 1986, S. 8-10.

⁵ Dopis 68, 1894; citováno v Für die Gemeinde geschrieben, Bd. 2, S. 93f.

⁶ Dopis 103, 1894; srovnej rovněž S. 87

⁷ Dopis 6a, 1894; citováno rovněž S. 91

⁸ Dopis S. N. Haskella Ellen Whiteové, 20. April 1894

opatrnosti a vyčkávali, jak se věci budou vyvíjet. O rok později ustavili výbor čtyř mužů, kteří měli tuto záležitost pečlivě prozkoumat. Na základě určitých nesrovnalostí a protichůdných vyjádření se spisy Ellen Whiteové došli k závěru, že nejspíš nebude pravou prorokyní. Jelikož Margaret Rowenová i nadále obhajovala své nároky, začal se případem zabírat i výkonný výbor generální konference a podrobil její spisy zkoumání. O rok později prohlásil předseda GK A. G. Daniells na stanovém shromáždění v Kalifornii, že výbor došel k jednoznačnému závěru, že poselství Margaret Rowenové nepochází od Boha.

Ale tím věc neskončila. Rowenová vytvořila se svými následovníky „Adventní reformní církev sedmého-dne v Los Angeles“ a vydávala časopis. Pokusila se také zfalšovanými svědectvími, které byly vpašovány do archívu Ellen Whiteové dokázat, že ji Ellen Whiteová jmenovala svou nástupkyní. Tato skutečnost se rychle provalila. V roce 1923 předpověděla Margaret Rowenová, že Ježíš přijde v roce 1925. Teprve, když tato událost nenastala, otevřely se oči některých jejích následovníků. Obrátili se veřejně proti ní a hnutí se rozpadlo.⁹ Dřívější úsudek výborů se potvrdil.

Je třeba věřit pouze jednoznačným důkazům

Ellen Whiteová stále zdůrazňovala potřebu opatrnosti v posuzování a přijímání nároků lidí, kteří tvrdí, že dostali zjevení od Boha. Ujišťovala: „Když Bůh svěří své poselství někomu, dává také určitá znamení, aby církev mohla rozpoznat, zda slovo pochází opravdu od Něj. Pán neočekává, že jeho děti budou věřit bezpodmínečně každému, kdo vystoupí s poselstvím,. Když Bůh svěří někomu poselství pro církev, pak se to neprojeví pouze v tom, že posel svůj úkol skromně a pokorně splní.“¹⁰

Ke znakům, které ukazují, že poselství přichází opravdu od Boha, patří duchovní hloubka, důležitost a správné načasování. Příkladem pro to jsou dopisy Ellen Whiteové jednotlivcům, které byly napsány ještě před danou událostí a přišly (kvůli dlouhým dodacím lhůtám tehdejší pošty) v pravý čas, aby mohla být církev ochráněna před újmou. Bylo to i v případě s Annou Phillipsovou.¹¹

Ellen Whiteová varovala: „Lidé budou vystupovat a tvrdit, že měli vnuknutí od Boha. Pokud dá Bůh jednoznačné důkazy, že ona vidění jsou od něj, pak bychom je měli poslechnout. Nevěřte jim ale z nějakých jiných důvodů. Nebezpečí svodu v budoucnu velmi vrosté.“¹²

Ježíš předpověděl: „.... povstanou lživí proroci a mnohé svedou.“ (Mt 24,11) Je třeba mít v tomto případě velkou dávku pochybnosti. To se v minulosti mnohokrát potvrdilo. Je třeba se také řídit osvědčenou zásadou: „... v množství rádců je záchrana.“ (Př 11,14). Posuzování údajného proroka není úkolem jednotlivých členů, ale skupiny zkušených křesťanů.

⁹ Tento případ líčí Athur L. White v „When Mrs. White Was Gone“, Review and Herald, 15. Juni 1967, S. 6-8

¹⁰ Manuskript 30, 1901; zveřejněno v Für die Gemeinde geschrieben, Bd. 2, S. 72.

¹¹ Viz „Anna Phillips – Not Another Prophet“, S. 9

¹² Review and Herald, 25. Mai 1905; zveřejněno v Für die Gemeinde geschrieben, Bd. 2, S. 73.